RADNI ODNOSI

1. Obveza HZZO-a zahtijevati naknadu štete zbog neprovođenja mjera zaštite na radu ili drugih mjera za zaštitu građana.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je zahtjev tužitelja (HZZO-a) za isplatu iznosa od 921,75 eura na ime plaćenih troškova zdravstvene zaštite s osnove osnovnog zdravstvenog osiguranja i privremene nesposobnosti za rad (bolovanja) te iznosa od 7,87 eura na ime dopunskog zdravstvenog osiguranja, a vezano za ozljedu na radu zaposlenika tuženika (poslodavca) koji je osiguranik tužitelja.

U prvostupanjskom postupku utvrđeno je sljedeće:

- da se osiguranik tužitelja (zaposlenik) 2018. god. ozlijedio tijekom obavljanja radnih zadataka za poslodavca – ovdje tuženika,
- da je do ozljede došlo kada je osiguranik tužitelja kao vozač kamiona komunalnog otpada, vozeći kamion unatrag, prešao preko radnog kolege, što je prouzročilo traumu njega kao vozača i dovelo do akutne reakcije na stres,
- da iz zapisnika o inspekcijskom nadzoru od 6. srpnja 2018. proizlazi da je tijekom nadzora naređeno tuženiku da zabrani obavljanje radnih postupaka protivno zakonu i drugim propisima (vožnja kamiona unatrag dok na stojnim platformama stoje radnici koji su raspoređeni na poslove i zadatke nalagača),
- da je poslodavac 6. srpnja 2018., **nakon štetnog događaja,** donio odluku o zabrani
- vožnje unatrag s radnicima koji stoje na papučici kamiona,
- da je rješenjem HZZO-a od 16. srpnja 2018. osiguraniku tužitelja priznata ozljeda nastala 6. ožujka 2018. (akutna reakcija na stres) kao ozljeda na radu te su u vezi s nastalom ozljedom osiguraniku priznata prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja za slučaj ozljede na radu,
- da iz dopisa Ministarstva rada i mirovinskog sustava od 19. rujna 2018. koji je tužitelju upućen u drugom predmetu koji se vodio pred istim prvostupanjskim sudom, između istih stranaka, pod poslovnim brojem: P-1369/2019, vezano za ozljedu radnika tuženika preko kojeg je osiguranik tužitelja iz ovog predmeta prešao kamionom tijekom vožnje unatrag, proizlazi da je nakon napravljene rekonstrukcije događaja u kojem se dogodila ozljeda na radu utvrđeno da je do ozljede došlo zbog propusta u organizaciji i primjeni zaštite na radu kod poslodavca,
- da iz službene bilješke Općinskog državnog odvjetništva u Vukovaru, poslovni broj: KR-DO-567/2018-2 od 20. studenog 2018. proizlazi da je ODO zaključilo da nema osnove za postupanje jer u konkret-

nom slučaju nema elemenata kaznenog djela iz čl. 215. st. 2. i 3. Kaznenog zakona (dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom), kao i da iz izjave neposrednog rukovoditelja tuženika proizlazi da je stalna praksa da vozači u ovakvim situacijama, kada su pojedine ulice slijepe, okreću kamion i voze unatrag uz pomoć radnika koji su raspoređeni na radno mjesto poslužitelj komunalnih vozila (nalagači), a koji stoje na papučici kamiona i navode vozača,

- da je prvostupanjski sud u dokaznom postupku pročitao spis toga suda poslovni broj P-1369/2019 u kojem je provedeno kombinirano vještačenje po vještaku prometne struke i po vještaku zaštite na radu,
- da je u usmenom obrazloženju svojeg nalaza vještak zaštite na radu, između ostaloga, naveo da se vozač kamiona nije smio kretati unazad ako je znao da na gazištima stoje radnici, da je on to trebao provjeriti jer je on taj koji koristi sredstvo rada te da se isto tako radnici nisu smjeli nalaziti na gazištima ako se vozač kretao unazad, a na poseban upit punomoćnika tužitelja – smatra li da je poslodavac učinio propust u organizaciji rada, a u vezi sa zaštitom na radu ako je bio upoznat s načinom postupanja radnika u konkretnom slučaju vožnjom unatrag za vrijeme dok se radnik nalazi na gazištu i postoji li odgovornost poslodavca ako bi tim istim radnicima bilo naloženo odstupanje koje je očigledno u suprotnosti sa zakonom i svim propisima vezanim za zaštitu na radu, vještak je odgovorio da ako se uzmu u obzir sve izjave koje kažu da je takav način rada uobičajen (vožnja unatrag s radnicima nalagačima na papučici od kamiona), što je suprotno pravilima struke i pravilima zaštite na radu, onda je svakako odgovoran poslodavac, u smislu odredbi čl. 19. Zakona o zaštiti na radu, koji propisuje da je poslodavac odgovoran za organiziranje i provođenje zaštite na radu u svim dijelovima organizacije rada i u svim radnim postupcima.

Prvostupanjski sud je primjenom odredaba čl. 136. st. 1. Zakona o obveznom zdravstvenom osiguranju (N.N., br. 80/13., 137/13., 98/19., 33/23., 105/25. - dalje: ZOZO), čl. 19. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 71/14., 118/14., 154/14., 94/18., 96/18. - dalje: ZZR), čl. 25. st. 1. ZZR-a, čl. 44. st. 1. ZZR-a te čl. 1063. Zakona o obveznim odnosima (N.N., br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15., 29/18., 126/21., 114/22., 156/22., 145/23., 155/23. - dalje: ZOO), čl. 1064. ZOO-a i čl. 1067. ZOO-a ocijenio tužbeni zahtjev u cijelosti osnovanim.

Protiv prvostupanjske presude žalbu podnosi tuženik, a presudu pobija zbog zakonskih razloga iz čl. 353. st. 1. Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 53/91., 91/92., 112/99., 117/03., 88/05., 84/08., 123/08., 57/11., 25/13., 70/19., dalje: ZPP), odnosno zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, osobito povrede odredbe čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP-a, nepotpuno i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja te pogrešne primjene materijalnog prava. Predlaže da drugostupanjski sud prihvati predmetnu žalbu i preinači prvostupanjsku presudu na način da odbije tužbu i tužbeni zahtjev tužitelja u cijelosti i dosudi parnični trošak tuženiku. Potražuje i naknadu troška sastava žalbe.

Tužitelj je odgovorio na žalbu. U odgovoru navodi da je žalba tuženika u cijelosti neosnovana s obzirom na to da sud prilikom donošenja navedene presude nije počinio niti jednu bitnu povredu odredaba parničnog postupka te je pravilno i potpuno utvrdio činjenično stanje, a na koje je ispravno primijenio materijalno pravo. Predlaže da sud odbije žalbu tuženika kao neosnovanu te potvrdi u cijelosti prvostupanjsku presudu.

Prilikom ispitivanja pobijane presude i postupka koji mu je prethodio, utvrđeno je da nisu počinjene bitne povrede odredbe čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP-a, a koju povredu u žalbi ističe tuženik jer presuda nema nedostatka zbog kojih se ne bi mogla ispitati, sadrži razloge o odlučnim činjenicama, izreka je presude razumljiva i ne proturječi razlozima navedenim u obrazloženju. Nije utvrđeno ni da je počinjena neka od ostalih bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. ZPP-a, na koje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti na temelju odredbe čl. 365. st. 2. ZPP-a.

Tuženik u žalbi navodi da se događaj dogodio na vozilu tuženika koji je osiguran kod Sava osigu-

ranja d.d. na temelju AO police te da je od plaćene premije predmetne police dio prihoda uplaćen tužitelju jer su prihodi obveznog zdravstvenog osiguranja prihodi od obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti, budući da društva za osiguranje uplaćuju 5 % naplaćene funkcionalne premije osiguranja na ime troškova za zdravstvenu zaštitu koja je posljedica ozljeda prouzročenih od strane vlasnika odnosno korisnika motornog vozila. Slijedom navedenog da tužitelj nema pravo dva puta naplaćivati iznos koji mu je plaćen u konkretnom slučaju od SAVA osiguranja. Također da je do štetnog događaja došlo isključivo zbog ekskulpacijskih razloga na koje tuženik kao poslodavac nije mogao utjecati, a radi se o krajnjoj nepažnji radnika. Nadalje, da u presudi postoje proturječnosti korištenja zapisnika o očevidu i činjenice da protiv odgovornih osoba tuženika nije podignuta optužnica, što po mišljenju tuženika potvrđuje da je do štetnog događaja došlo zbog krivnje odnosno krajnje nepažnje radnika tuženika i samoinicijativnog donošenja samostalnih odluka radnika tuženika za vrijeme obavljanja radnih zadataka.

S obzirom na to da se tužbeni zahtjev odnosi na potraživanje u novcu koje ne prelazi iznos od 1.320,00 eura, radi se o sporu male vrijednosti u smislu odredbe čl. 458. st. 1. ZPP-a. Prema odredbi čl. 467. st. 1. ZPP-a presuda kojom se završava spor u postupku u sporovima male vrijednosti može se pobijati samo zbog pogrešne primjene materijalnog prava i zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. ZPP-a, osim zbog povrede iz čl. 354. st. 2. t. 3. ZPP-a. Dakle, u sporovima male vrijednosti presuda se ne može pobijati zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, što znači da je drugostupanjski sud kod odlučivanja o žalbi vezan za činjenični supstrat spora koji je utvrdio sud prvog stupnja.

Budući da na žalbene navode poslodavac nije mogao utjecati na razloge zbog kojih je došlo do nesreće, treba istaknuti da je inspektor rada 6. srpnja 2018. obavio nadzor nad radom tuženika tijekom kojeg je utvrdio da poslodavac nije postupio u skladu s odredbama čl. 44. st. 1., 2. i 3. ZZR-a jer nije osigurao sigurno provođenje radnog postupka tako da isti ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika, uvažavajući pri tome najvišu moguću razinu zaštite od rizika na radu i u vezi s radom, a osobito uzimajući u obzir činjenicu da je poslodavac bio upoznat s načinom rada nalagača. O svemu je nadležni inspektor zaštite na radu sastavio zapisnik o inspekcijskom nadzoru 6. srpnja 2018., a na koji zapisnik niti na činjenice navedene u zapisniku primjedbe nisu imali zakonski zastupnik tuženika, osoba neposredno nadređena osobama koje su u štetnom događaju stradale te osobe zadužene za zaštitu na radu, neposredni rukovoditelj i voditelj odjela voznog parka/tehničkog odjela, povjerenik radnika za zaštitu na radu te stručnjak zaštite na radu kod tuženika, a što su potvrdile svojim potpisom na kraju zapisnika.

Relevantne zakonske odredbe

Odredbom čl. 136. st. 1. ZOZO-a propisano je da je HZZO obvezan zahtijevati naknadu prouzročene štete od osobe koja je prouzročila bolest, ozljedu ili smrt osigurane osobe.

Odredbom čl. 139. st. 1. ZOZO-a propisano je da je HZZO obvezan zahtijevati naknadu prouzročene štete od pravne ili fizičke osobe ako su bolest, povreda ili smrt osigurane osobe nastale zbog toga što nisu provedene mjere zaštite na radu ili druge mjere za zaštitu građana.

Odredbom čl. 25. st. 1. ZZR-a propisano je da se za ozljedu na radu i profesionalnu bolest koju je radnik pretrpio obavljajući poslove za poslodavca smatra da potječe od rada i poslodavac za nju odgovara po načelu objektivne odgovornosti. Poslodavac može biti oslobođen odgovornosti ili se njegova odgovornost može umanjiti ako je šteta nastala zbog više sile, odnosno namjerom ili krajnjom nepažnjom radnika ili treće osobe, na koje poslodavac nije mogao utjecati niti je njihove posljedice mogao izbjeći, unatoč provedenoj zaštiti na radu (čl. 25. st. 2. ZZR-a).

Odredbom čl. 44. st. 1. ZZR-a poslodavac je obvezan planirati, pripremati i provoditi radne postupke te razraditi i primjenjivati tehnologiju rada tako da ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika, uvažavajući pri tome najvišu moguću razinu zaštite od rizika na radu i u vezi s radom, u skladu s pravilima zaštite na radu i drugim propisima.

U konkretnom slučaju tuženik je propustio prethodno detaljno analizirati radni proces te uočiti prijeteću opasnost u do tada uobičajenom načinu postupanja - vožnja unatrag dok radnici nalagači stoje na papučici kamiona, iako je u postupku utvrđeno da je bio upoznat s takvim načinom postupanja. Tuženik je tek nakon provedenog inspekcijskog nadzora donio odluku o zabrani takvog načina postupanja. Prema tome, učinjen je propust u postupku procjene rizika (čl. 18. st. 4. ZZR-a) pa se tuženik ne može pozivati na oslobođenje ili umanjenje odgovornosti iz čl. 25. st. 2. ZZR-a jer sam nije prethodno poduzeo sve potrebne mjere zaštite na radu. U prilog tome govori i činjenica da je tek nakon štetnog događaja tuženik donio odluku kojom zabranjuje takav način postupanja. Prema tome, da je ta zabrana bila na snazi u trenutku štetnog događaja, tuženik bi se mogao pozivati na oslobođenje ili umanjenje odgovornosti. No, u konkretnom slučaju, budući da je propustio pravovremeno prepoznati rizik takvog načina obavljanja radnih zadataka te budući da zabrana takvog postupanja nije bila na snazi u trenutku kada je do štetnog događaja došlo, pravilno je prvostupanjski sud ocijenio da ne postoje pretpostavke za oslobođenje tuženika od odgovornosti za nastanak štetnog događaja.

Glede žalbenih navoda tuženika da je tužitelj dvostruko namiren jer se događaj dogodio na vozilu tuženika, koji je osiguran kod SAVA osiguranja d.d. na temelju AO police te da je od plaćene premije predmetne police dio prihoda uplaćen tužitelju jer društva za osiguranje uplaćuju 5 % naplaćene funkcionalne premije osiguranja na ime troškova za zdravstvenu zaštitu, koja je posljedica ozljeda prouzročenih od strane vlasnika odnosno korisnika motornog vozila, treba uputiti na sljedeće odredbe:

- Odredbom čl. 23. st. 1. t. 6. Zakona o obveznim osiguranjima u prometu (N.N., br. 151/05., 36/09., 75/09., 76/13., 152/14., 155/23. - dalje: ZOOP) propisano je da po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti pravo na naknadu štete nema oštećena osoba kojoj je šteta nastala od vozila koje u trenutku prometne nesreće nije bilo u funkciji prijevoznog sredstva, već u industrijskoj, poljoprivrednoj ili nekoj drugoj funkciji.
- Odredbom čl. 27. st. 1. ZOOP-a društvo za osiguranje obvezno je zavodima koji obavljaju poslove zdravstvenoga, mirovinskog ili invalidskog osiguranja nadoknaditi stvarnu štetu u okviru odgovornosti svojega osiguranika i u granicama obveza preuzetih ugovorom o osiguranju.
- Odredbom čl. 143. ZOZO-a propisano je da naknada štete koju HZZO ima pravo zahtijevati u slučajevima iz čl. 135. i 136. te čl. 138. do 142. ovoga Zakona obuhvaća troškove za zdravstvene i druge usluge te iznose novčanih naknada i drugih davanja koje plaća HZZO.
- Odredbom čl. 72 st. 1. t. 10. ZOZO-a propisano je da su prihodi obveznog zdravstvenog osiguranja prihodi od obveznoga osiguranja od automobilske odgovornosti te da te prihode uplaćuju društva za osiguranje u visini od 5 % naplaćene funkcionalne premije osiguranja od obveznoga osiguranja od automobilske odgovornosti na ime troškova za zdravstvenu zaštitu koja je posljedica ozljeda prouzročenih od strane vlasnika, odnosno korisnika osiguranoga motornog vozila (čl. 72. st. 2. ZOZO-a).

Tuženik je u postupku u spis priložio policu osiguranja sklopljenu s osiguratelјem SAVA osiguranje d.d. te je podnio prijedlog da se osiguratelj pozove da se uključi u postupak kao umješač na strani tuženika. Osiguratelj je podneskom od 28. svibnja 2021. obavijestio sud da nema pravni interes umiješati se u parnicu na strani tuženika jer polica ne pokriva troškove mirovinskog, zdravstvenog i ostalih osiguranja. Dakle, naknada koja je predmet ovog postupka prelazi okvir obveza preuzetih ugovorom o osiguranju.

U odnosu na policu AO koju tuženik spominje u žalbi, bitno je istaknuti da osiguratelj nije pozvan sudjelovati u postupku kao umješač zbog sklopljene police AO, već zbog sklopljene police osiguranja od odgovornosti. Nadalje, žalbeni navod dvostrukog namirenja je neosnovan iz više razloga. Prvenstveno, ovaj postupak se vodio zbog naknade troškova za zdravstvene i druge usluge te iznose novčanih naknada i drugih davanja koje plaća HZZO, a koji su posljedica ozljede na radu, a ne zbog naknade štete kao posljedice prometne nezgode. Također, ZOOP-om je propisano

isključenje iz osiguranja po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti ako je šteta nastala od vozila koje u trenutku prometne nesreće nije bilo u funkciji prijevoznog sredstva (čl. 23. st. 1. t. 6. ZOOP-a). U konkretnom slučaju šteta je nastala upravo od vozila koje je u trenutku prometne nesreće bilo u funkciji prikupljanja i odvoza otpada, a ne prijevoza osoba. Dakle, za navedeni slučaj izrijekom je propisano isključenje iz osiguranja po osnovi osiguranja od automobilske odgovornosti za koju se inače uplaćuje funkcionalna premija osiguranja, a čija je svrha upravo naknada troškova za zdravstvenu zaštitu koja je posljedica ozljeda prouzročenih od strane vlasnika odnosno korisnika motornog vozila, a ne naknada troškova prouzročenih zbog ozljede na radu (čl. 72. st. 1. t. 10. ZOZO-a).

U vezi sa žalbenim navodima tuženika da postoje proturječnosti korištenja zapisnika o očevidu i činjenice da protiv odgovornih osoba tuženika nije podignuta optužnica, treba istaknuti da je građanskopravna odgovornost šira od kaznene odgovornosti. To znači da građanskopravna odgovornost može postojati i kada kaznena odgovornost nije utvrđena. Kaznena odgovornost zahtijeva utvrđenje krivnje, dok građanskopravna odgovornost može biti zasnovana i na nižem standardu, primjerice običnoj nepažnji. Dakle, građanskopravna odgovornost ima širi opseg i niži prag dokazivanja od kaznene odgovornosti, što omogućuje naknadu štete i druge građanske sankcije i u situacijama kada kaznena odgovornost nije utvrđena ili nije izrečena.

Slijedom navedenog, drugostupanjski sud je primjenom odredbe čl. 368. st. 1. ZPP-a odbio žalbu tuženika kao neosnovanu te je potvrdio prvostupanjsku presudu.

Županijski sud u Zagrebu, Gž R-3520/2025-3 od 2.12.2025.

2. Ozljeda na radu – pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme.

Iz obrazloženja:

Predmet spora je zahtjev tužitelja s osnove naknade štete na temelju štetnog događaja iz 2014. godine, u sklopu koje je obavljajući poslove za tuženika kao poslodavca zadobio tjelesnu ozljedu.

U prvostupanjskom postupku utvrđeno je sljedeće:

- da je tužitelj na temelju ugovora o radu na neodređeno vrijeme od 1. 9. 2014. bio zaposlen kod tuženika na radnom mjestu višeg operatera proizvodnih procesa proizvodnje ambalaže 1.,
- da radno mjesto na kojem je tužitelj bio zaposlen obuhvaća poslove s posebnim uvjetima rada,
- da je tužitelj bio osposobljen za rad na siguran način za obavljanje poslova svojeg radnog mjesta,
- da je tužitelj obavljajući poslove radnog mjesta 2014. zadobio tešku tjelesnu ozljedu koja je rezultirala amputacijom prsta, a do koje je došlo na način da je radeći u pogonu na stroju za puhanje plastične ambalaže, uvukao desnu ruku u radni prostor stroja s namjerom uzimanja nepravilno proizvedene boce za vrijeme rada stroja,
- da rješenjem HZZO-a od 2. veljače 2015. ozljeda nastala dana 2014. nije priznata kao ozljeda na radu, uz obrazloženje da je Zapisnikom o inspekcijskom nadzoru i pojašnjenjem poslodavca utvrđeno kako je tužitelj obavljao radnu operaciju na način protivan pravilima zaštite na radu jer je uzimao bocu za vrijeme rada stroja, iako je osposobljen za rad na siguran način te je radio protivno uputi,
- da je u postupku proveden dokaz vještačenjem po stalnom sudskom vještaku zaštite na radu, koji je iznio nalaz i mišljenje i na temelju kojega proizlaze sljedeća utvrđenja:

  a) da je stroj na kojem se tužitelj ozlijedio (stroj za proizvodnju plastičnih kantica Stahal – Hesta HG 606) imao Upute za rukovanje iz kojeg je proizlazilo da radi automatski te ga samo treba podešavati, pri čemu Upute nisu sadržavale izričitu zabranu uzimanja ambalaže dok stroj radi,

  b) da zbog automatskog rada na stroju nije bila predviđena zaštita od uzimanja neispravnih kantica - proizvoda na izlazu stroja, do čega je znalo često dolaziti pa

su radnici bez zaustavljanja radnog procesa zaobilazili predviđenu proceduru postupajući upravo na način na koji je tužitelj postupao u štetnom događaju, otklanjajući lošu zgužvanu robu izravno iz stroja,

c) da na dijelu na kojem se tužitelj ozlijedio nije bilo fotoćelija koje bi zaustavljale stroj ako bi radnik stavio ruku u otvor, kao niti fizičke prepreke koja bi onemogućavala kretnju rukom prema zgužvanom proizvodu,

d) da je odredbom čl. 23. Pravilnika o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme (N.N., br. 21/08., 71/14., dalje: Pravilnik) propisana izričita obveza poslodavca spriječiti prilaz do pokretnih dijelova radnog stroja ili osigurati njegovo automatsko zaustavljanje onda kada postoji opasnost od dodira radnika s pokretnim dijelovima radne opreme i nastanka ozljeda,

e) da kod izrade stroja nije uzeta u obzir mogućnost vađenja neispravnih proizvoda izravno iz stroja, bez zaustavljanja radnog procesa,

f) da je upravo nakon ozljeđivanja tužitelja postavljena zaštita od pleksiglasa te je onemogućeno postupanje na način na koji se tužitelj ozlijedio, a naknadno je i u uputama za rad na siguran način dodana točka 7. "Puhana plastična ambalaža ne smije se uzimati iz radnog prostora stroja dok stroj radi", koja uputa nije postojala u trenutku štetnog događaja, slijedom čega vještak iznosi konačno mišljenje o postojanju odgovornosti tuženika kao poslodavca jer nije bilo mehaničke zaštite koja bi onemogućila stavljanje ruke u otvor, odnosno nije bilo sigurnog automatskog zaustavljanja opasnog gibanja, dok je s druge strane tužitelj nepravilno postupao uzimajući bocu dok stroj radi.

Na temelju tako utvrđenog činjeničnog stanja, a polazeći od spornog pitanja da li je tuženik kao poslodavac odgovoran za štetu koju je tužitelj pretrpio u konkretnom slučaju, prvostupanjski sud primjenom odredaba čl. 111. st. 1. Zakona o radu (N.N., br. 93/14.; dalje: ZR) u svezi s odredbom čl. 25. Zakona o zaštiti na radu (N.N., br. 71/14., dalje: ZZR), kao i temeljem čl. 1045. i 1067. Zakona o obveznim odnosima (N.N., br. 35/05., 41/08., 125/11., 78/15.; dalje: ZOO), zaključuje kako je tuženik u postupku dokazao da je tužitelj bio osposobljen za rad na siguran način, da je bio upoznat s radnim procesom te rukovanjem predmetnim strojem, a što u konkretnom slučaju nije činio jer je gurnuo ruku u dio stroja koji nije bio zaštićen i to prilikom rada, slijedom čega smatra da je šteta nastala isključivo zbog radnje koju poslodavac nije mogao predvidjeti niti je navedene posljedice mogao izbjeći ili otkloniti pa odbija u cijelosti postavljeni tužbeni zahtjev te nalaže tužitelju nadoknaditi tuženiku i umješaču troškove postupka.

Protiv navedene presude žali se tužitelj zbog svih žalbenih razloga propisanih odredbom čl. 353. st. 1. točka 1. do 3. Zakona o parničnom postupku (N.N., br. 53/91., 91/92, 58/93., 112/99., 88/01., 117/03., 88/05., 02/07. – Odluka USRH, 84/08, 96/08. - Odluka USRH, 123/08., 57/11., 148/11., 25/13., 89/14. – Odluka USRH, 70/19., 80/22., 114/22., 155/23. - dalje: ZPP) te predlaže drugostupanjskom sudu usvojiti žalbu i preinačiti pobijanu presudu na način da prihvati tužbeni zahtjev u cijelosti uz obvezu tuženika da naknadi troškove postupka, a podredno prihvatiti žalbu, ukinuti presudu i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje, uz naknadu parničnog troška uvećanog za trošak sastava žalbe.

Ispitujući pobijanu presudu, drugostupanjski sud je utvrdio da je sud prvog stupnja počinio bitnu povredu odredaba parničnog postupka, propisanu odredbom čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a na koju izričito ukazuje žalitelj, jer pobijana presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati, izreka presude proturječi razlozima presude te o odlučnim činjenicama postoji proturječnost između onoga što se u razlozima presude navodi o sadržaju isprava i zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih isprava i zapisnika, pri čemu je posljedično i činjenično stanje pogrešno utvrđeno (čl. 355. ZPP-a).

Prije svega valja ukazati kako u postupku nije sporno da je tužitelj u trenutku štetnog događaja bio zaposlenik tuženika te je obavljajući poslove radnog mjesta na kojem je bio raspoređen (viši

operater proizvodnih procesa proizvodnje ambalaže), zadobio tešku tjelesnu ozljedu u obliku traumatske amputacije petog prsta desne ruke, a koja je uzročno posljedično povezana s radnim procesom u kojem je sudjelovao.

U žalbenoj fazi postupka je sporna odgovornost tuženika kao poslodavca, odnosno pitanje postajanja okolnosti koje isključuju njegovu krivnju, pri čemu se sud prvog stupnja pravilno poziva na odredbu čl. 25. ZZR-a, u skladu s kojom poslodavac za ozljedu na radu koju je radnik pretrpio obavljajući poslove za njega, odgovara po načelu objektivne odgovornosti, odnosno kriteriju uzročnosti. Takve odgovornosti se poslodavac u smislu čl. 25. st. 2. ZZR-a može osloboditi ili se njegova odgovornost može umanjiti ako je šteta nastala zbog više sile, odnosno namjerom ili krajnjom nepažnjom radnika ili treće osobe, na koje poslodavac nije mogao utjecati niti je njihove posljedice mogao izbjeći, unatoč provedenoj zaštiti na radu.

Stoga tuženik u sklopu objektivne odgovornosti koja se primjenjuje na okolnosti poput onih koje su predmetom ovog postupka neće odgovarati ako dokaže da je šteta uzrokovana namjerom ili krajnjom nepažnjom radnika, uz dodatnu pretpostavku da je riječ o šteti na koju poslodavac nije mogao utjecati i čije posljedice nije mogao izbjeći, unatoč provedenoj zaštiti na radu. Iz navedenog proizlazi da ako je do štete došlo zbog neprovođenja mjera zaštite na radu od strane poslodavca koji je mogao utjecati na štetni događaj i njegove posljedice, takve činjenice govore u prilog postojanja odgovornosti poslodavca, čija se međutim odgovornost može umanjiti zbog doprinosa radnika nastanku štete.

U tom smislu valja ukazati da iz provedenog prvostupanjskog postupka proizlazi kako je tužitelj zadobio tešku tjelesnu ozljedu na stroju za proizvodnju puhane plastične ambalaže na kojem je u konkretnom slučaju radio i koji je imao vrata s funkcijom automatskog zaustavljanja stroja. Iz iskaza tužitelju nadređenih osoba proizlazi da osim početnog dijela stroja, koji se naziva "sipka", potom središnjeg dijela u kojem se oblikuje proizvod, isti ima i izlazni dio tzv. "ispitivač". Iz iskaza navedenih svjedoka i samog tužitelja proizlazi da se ozlijedio upravo na izlaznom dijelu stroja, pri čemu postojeća vrata s mehanizmom automatskog zaustavljanja nisu povezana s izlaznim dijelom, na kojem se nalazila manja rupa u kojoj bi ponekad dolazilo do "gužvanja" proizvoda i koji se potom mogao ručno ukloniti bez zaustavljanja stroja.

Iz iskaza svjedoka i samog tužitelja proizlazi da je do kvarova u obliku gužvanja, odnosno izbacivanja neispravnog proizvoda dolazilo često pa su radnici na način na koji je to i tužitelj učinio u štetnom događaju, stavljali ruku u manji otvor na izlazu stroja (tzv. ispitivaču) te uklanjali neispravan proizvod bez automatskog zaustavljanja stroja.

U tom smislu valja ukazati da je odredbom čl. 23. Pravilnika o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme u stavku 1. propisano:

"(1) Ako postoji opasnost od dodira radnika s pokretnim dijelovima radne opreme i nastanka ozljeda, tada se odgovarajućom zaštitom ili zaštitnim uređajem mora spriječiti prilaz do tih pokretnih dijelova ili osigurati automatsko zaustavljanje opasnih gibanja radne opreme, prije nego radnik uđe u opasno područje."

Odredbom čl. 30. Pravilnika propisano je:

"Radnicima se mora osigurati siguran pristup i zadržavanje u svim područjima radne opreme na kojima je to potrebno za obavljanje rada, za podešavanje ili održavanje."

Provedenim vještačenjem po vještaku zaštite na radu utvrđeno je da radni stroj, na dijelu na kojem je došlo do ozljede tužitelja, nije bio osiguran odgovarajućom zaštitom niti zaštitnim uređajem kojim bi se spriječilo radnike da guraju ruku u otvoreni dio stroja i uklanjaju neispravan proizvod, pri čemu isto nije bilo izričito zabranjeno niti u Uputama za rad na siguran način sa strojem. Predmetni stroj imao je vrata koja su u slučaju automatskog otvaranja zaustavljala stroj, ali je osim toga dijela, koji nije vezan sa štetnim događajem, postojao i izlazni dio na kojem je dolazilo do gužvanja konačnog proizvoda i u koji se mogla staviti ruka i izvući proizvod bez njegova zaustavljanja.

Takve okolnosti nedvosmisleno ukazuju na odgovornost tuženika kao poslodavca s obzirom je do ozljeđivanja došlo na stroju kao opasnoj

stvari i to na dijelu na kojem je postojala opasnost od dodira radnika s pokretnim dijelom stroja i posljedičnim nastankom ozljede, a na kojem dijelu nije postojala odgovarajuća zaštita ili zaštitni uređaj koji bi takvu radnju mogao spriječiti i onemogućiti.

Propisani uvjet, u smislu odredbe čl. 25. st. 2. ZR-a u pogledu oslobađanja od odgovornosti poslodavca za štetu u slučaju ozljede na radu, pretpostavlja postojanje krajnje nepažnje radnika na koju poslodavac nije mogao utjecati, niti je takvu posljedicu mogao izbjeći, unatoč provedenoj zaštiti na radu.

Da je tuženik kao poslodavac mogao utjecati i spriječiti posljedicu koja je u konkretnom slučaju nastupila, potvrđuje prvostupanjskim postupkom utvrđena činjenica prema kojoj je tuženik upravo zbog štetnog događaja na dijelu stroja na kojem je došlo do ozljeđivanja tužitelja, **naknadno postavio** zaštitu od pleksiglasa i tim putem onemogućio uzimanje neispravnih proizvoda iz stroja te je **naknadnom uputom za rad** na siguran način dodao izričitu zabranu prema kojoj se puhana plastična ambalaža ne smije uzimati iz radnog prostora stroja dok radi, a koja kao takva nije izričito bila navedena na uputama važećim u trenutku štetnog događaja.

Iz iznesenog proizlazi da je poslodavac mogao utjecati i spriječiti radnju koja je dovela do tužiteljeva ozljeđivanja, a kako pravilno ukazuje i sam tužitelj u sklopu žalbenih navoda.

Pri tome se valja osvrnuti i na činjenicu da tužitelju u upravnom postupku nije priznata ozljeda na radu, pri čemu iz predmetne odluke (rješenja HZZO-a od 2. veljače 2015.) nije vidljiva pravomoćnost, a proizlazi kako je utemeljena na Prijavi o ozljedi na radu, Zapisniku o inspekcijskom nadzoru i "pojašnjenju poslodavca" u sklopu koje je isticao kako je tužitelj bio osposobljen za rad na siguran način te je stroj na kojem je ozlijeđen sadržavao valjanu uputu o pravilnom radu. Parnični sud je u skladu s ustaljenom praksom najvišeg suda vezan pravomoćnim utvrđenjem iz upravnog postupka, pri čemu takva vezanost nije bezuvjetna i ne može automatski isključiti pravo radnika potraživati naknadu štete nastalu ozljeđivanjem na radnom mjestu, bez uzimanja u obzir svih okolnosti slučaja.

Naime, upravno rješenje nije polazilo od pitanja propusta tuženika u pogledu postupanja na temelju odredbe čl. 23. i 30. Pravilnika, a prema kojoj je poslodavac u obvezi spriječiti ili ograničiti pristup radnika otvorenim dijelovima stroja za vrijeme rada (stavljanjem automatske zaštite putem senzora ili mehaničke zaštite) i koju obvezu je tuženik ispunio tek po ozljeđivanju tužitelja stavljanjem mehaničke zaštite od pleksiglasa. Okolnost prema kojoj je poslodavac naknadno poduzeo radnju, kojom je onemogućio postupanje kojim je tužitelj ozlijeđen, ukazuje da poslodavac u konkretnom slučaju nije proveo zaštitu na radu predviđenju čl. 23. Pravilnika i kojim postupanjem se posljedica ozljeđivanja tužitelja mogla izbjeći pa nije ispunjen zakonski uvjet propisan odredbom čl. 25. st. 2. ZR-a u pogledu isključive odgovornosti tužitelja za nastanak štete.

Okolnosti konkretnog slučaja po stajalištu drugostupanjskog suda isključuju bezuvjetnu vezanost odlukom donesenom u upravnom postupku, jer je takva vezanost uvjetovana sudjelovanjem radnika u postupku u povodu kojeg je doneseno upravno rješenje (tako i VSRH broj Rev-293/2019-3 od 14. 2. 2024.) pa radnik u okolnostima poput onih koji su predmetom slučaja ne može biti isključen od mogućnosti dokazivanja činjenica koje u upravnom postupku nisu cijenjene niti uzete u obzir, a koje su od utjecaja na odgovornost tuženika za naknadom štete.

Pri tome valja ukazati da čak i u slučaju isključenja odgovornosti tuženika na temelju odluke upravnog tijela, isti na temelju odredbe čl. 111. st. 1. ZR-a kao poslodavac za štetu koju radnik pretrpi na radu, odgovara primjenom općih propisa obveznog prava. To znači i primjenom odredaba čl. 1063. do 1067. ZOO-a koji uređuju odgovornost za štetu od opasne stvari i opasne djelatnosti i na koje također pravilno ukazuje i prvostupanjski sud, ali pogrešno smatrajući da je šteta nastala isključivom radnjom tužitelja, koju poslodavac nije mogao predvidjeti niti izbjeći (čl. 1067. st. 2. ZOO-a).

Naime, stroj na kojem je tužitelj zadobio tešku tjelesnu ozljedu amputacijom prsta predstavlja opasnu stvar upravo zbog činjenice da je postojala mogućnost i opasnost od dodira radnika s pokretnim dijelovima radne opreme te nastanka ozljeda, a koja nije bila onemogućena od strane

poslodavca odgovarajućom zaštitom ili zaštitnim uređajem, za što odgovara i vlasnik opasne stvari, također po načelu uzročnosti (čl. 1045. st. 3. ZOO-a u vezi čl. 1064. ZOO-a) i gdje se može osloboditi odgovornosti pod uvjetima propisanim odredbom čl. 1067. st. 2. ZOO-a, odnosno djelomično ako je oštećenik u određenom dijelu pridonio nastanku štete (članak 1067. stavak 3. ZOO-a).

Iako iz provedenog postupka proizlazi da zaključak suda prvog stupnja u pogledu oslobođenja od odgovornosti tuženika na temelju čl. 1067. st. 2. ZOO-a nije pravilan niti zakonit (jer nije riječ o šteti koju tuženik nije mogao predvidjeti i čije posljedice nije mogao izbjeći niti otkloniti), isto ne isključuje primjenu odredbe čl. 1067. st. 3. ZOO-a u odnosu na koju prvostupanjski sud nije utvrđivao činjenice pa je i činjenično stanje u tom pogledu ostalo nepotpuno utvrđeno (čl. 355. ZPP-a), kao što nije utvrđivano niti u pogledu visine štete.

Slijedom iznesenog se zaključci i utvrđenja prvostupanjskog suda o tome da je šteta nastala isključivo zbog radnje tužitelja koju tuženik nije mogao predvidjeti niti izbjeći ne mogu prihvatiti kao pravilni pa osnovano tužitelj ističe da izreka presude proturječi njezinim razlozima te da nema razloga o odlučnim činjenicama, čime je počinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. toč. 11. ZPP-a. Posljedično je i činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno pa je na temelju odredbe čl. 369. st. 1. ZPP-a i čl. 370. ZPP-a presudu valjalo ukinuti u cijelosti i vratiti sudu prvog stupnja na ponovno suđenje, time da će se nova glavna rasprava održati pred drugim sucem pojedincem (čl. 371. ZPP).

Budući da je ukinuta odluka o glavnoj stvari, valjalo je ukinuti i odluku o troškovima prvostupanjskog postupka, o kojima će prvostupanjski sud odlučiti u odluci kojom završava postupak pred tim sudom (čl. 164. st. 4. ZPP-a).

Županijski sud u Zagrebu, Gž R-333/2025-2 od 7.10.2025.

Ivan Petrošević, dipl. iur.
Fakultet strojarstva i brodogradnje, Zagreb